

встановлення терміну, протягом якого особа отримувала матеріалу допомоги по безробіттю, отримавши при цьому нову роботу; встановлення розміру виплат по безробіттю за весь період; встановлення осіб, яким було відомо про обманні дії по відношенню до державної служби зайнятості тощо.

У разі виявлення розбіжностей у відомостях, наданих особою до певних служб, починається процедура розслідування страхових випадків та обґрунтованості виплат матеріального забезпечення безробітним. Якщо у діях особи, яка зловживала статусом безробітного, буде встановлено ознаки шахрайства (обман відносно державної служби зайнятості) необхідно поставити питання про відкриття кримінального провадження за фактом шахрайства.

Список використаних джерел

1. Біленчук П.Д. Криміналістична тактика і методика розслідування окремих видів злочинів: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / П. Д. Біленчук, А. П. Гель, Г. С. Семаков. К.: МАУП, 2007. Бібліогр.: у кінці розд. 512 с.

2. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття: Закон України від 2 березня 2000 року № 1533-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/index> (дата звернення 11 жовтня 2020 р.).

3. Незаконне отримання допомоги по безробіттю кваліфікується як шахрайські дії. Офіційний веб-сайт. URL: <https://selidovo-rada.gov.ua/images/symvolika/gerb.png> (дата звернення 12 жовтня 2020 р.).

Антонюк Олена Володимирівна,
доцент кафедри криміналістики та домедичної
підготовки Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ, кандидат
юридичних наук

СУЧАСНІ ВИМОГИ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ ПРОЦЕСУ ВЗАЄМОДІЇ ЗА ІННОВАЦІЙНИМИ ТЕХНОЛОГІЯМИ АЛГОРИТМІЗАЦІЇ В ДІЯЛЬНОСТІ СЛІДЧОГО, ДЕТЕКТИВА, ПРОКУРОРА

На теперішній час в Україні відсутній сучасний, ефективний та єдиний підхід до процесу взаємодії в стадії досудового слідства під час розкриття й розслідування кримінальних правопорушень, який би дозволяв представникам правоохоронних органів в on-line режимі ефективно здійснювати взаємодію між собою в рамках кримінального провадження та оперативно отримувати необхідну інформацію з різних державних та недержавних баз даних та обмінюватись нею; запитувати аналітичні дані про аналогічні злочини, методи їх скоєння та розкриття, способи та засоби доказування (у тому числі з урахуванням сталої судової практики) та застосовувати їх; своєчасно отримувати допомогу відповідних фахівців як на місці події, так і під

час розслідування злочину; мати швидкий, якісний та ефективний контакт між собою як в стадії планування слідчих (розшукових) та процесуальних дій, так і в процедурі їх узгодження «санкціонування».

Фактично, зазначену проблематику в ситуації, що існує у правоохоронній системі в стадії досудового слідства, відчують та розуміють усі: як громадяни, які є невдоволеними рівнем, якістю та строками досудового розслідування, так і держава, яка вимушена, утримувати чималий штат правоохоронних органів (при тому, що з функцією захисту від злочинів та злочинності, натепер держава справляється не в повному обсязі, особливо з урахуванням погіршення криміногенної ситуації на фоні проведення ООС, пандемії та інших чинників), але мати незначущий іміджевий, економічний та соціальний ефект результативності.

Одним із способів вирішення зазначеної прогалини є пропозиція застосування засад алгоритмізації загального процесуального стандарту електронного документообігу у кримінальному провадженні. Фактично – це алгоритмізація повного циклу розслідування кримінальному провадженні: від заяви про скоєння кримінального правопорушення до винесення ухвали слідчим суддею, що надає:

1. Спрощення роботи і покращення взаємодії: слідчого, оперативних підрозділів, процесуальних керівників, слідчих суддів.

2. Автоматизацію етапів: а) генерування заяви про вчинення правопорушення; б) подачі заяви про вчинення кримінального правопорушення; в) визначення кваліфікації й підслідності; г) прийом заяви та внесення в ЄРДР; д) планування і розслідування кримінального провадження; е) складання проекту будь-якого процесуального документу в кримінальному провадженні; ж) формування кримінального провадження в цілому.

3. Об'єднання в єдину точку доступу: а) до всієї інформації у кримінальному провадженні в цілому; б) до всіх інформаційних електронних баз.

4. Економію часу слідчого для: а) складання проектів процесуальних документів; б) взаємодії слідчого з оперативними підрозділами, експертами, процесуальними керівниками, слідчими суддями, громадянами (сторонами кримінального провадження).

5. Економію грошей на: витрати робочого часу слідчого і оперативних співробітників та паперовий документообіг.

6. Скорочення термінів розслідування кримінального провадження.

7. Підвищення якості розслідування кримінального провадження.

Так, аналізуючи процесуальну функцію слідчого, в аспекті його прямого права та обов'язку, як спеціального суб'єкта (яким, на стадії досудового слідства є: слідчий, детектив, прокурор), дії якого повинні бути спрямовані, у тому числі на прийняття процесуального рішення,

яке виноситься у формі постанови, що прямо передбачено ч. 1 і ч. 2 ст. 110 КПК України [1], встановлено, що процесуальними рішеннями є всі рішення органів досудового розслідування, прокурора, слідчого судді, суду. Окремо, ч. 5 ст. 110 КПК України, встановлені чіткі критерії питань і обставин, які обов'язково повинні бути відображені в такому процесуальному документі, як постанова слідчого, прокурора та ін. Такий перелік критеріїв до процесуального документа, законодавчо визначений, і серед іншого, повинен містити:

а) вступну частину, яка повинна містити відомості про: місце і час прийняття постанови; П.І.Б. і посаду особи, яка прийняла постанову;

б) мотивувальну частину, яка повинна містити відомості про: зміст обставин, які є підставами для прийняття постанови; мотиви прийняття постанови, їх обґрунтування та посилання на положення КПК України;

в) резолютивну частину, яка повинна містити відомості про: зміст прийнятого процесуального рішення; місце та час (строки) його виконання; особу, якій належить виконати постанову; можливість та порядок оскарження постанови та підпис службової особи, яка прийняла відповідне процесуальне рішення.

По суті наявність тотожних вимог щодо змісту такого процесуального документу як постанова містяться в ст. 284 КПК України і, по аналогії такі ж критерії, – до клопотання прокурора – ст. 287 КПК України. Аналіз вимог ст. 291 КПК України [1] дає можливість порівнювати вимоги законодавця до складу такого процесуального документа, як обвинувальний акт. Аналогічні вимоги до процесуальної діяльності слідчого, прокурора, під час складання ним таких процесуальних документів, як клопотання, містяться в різних розділах та статтях КПК України, до прикладу : ч. 1, 7 ст. 100, ч. 2, 3 ст. 132, ст. 134, ч. 2 ст. 140, ст. 141, ст. 145, ст. 150, ч. 2 ст. 155, ч. 2 ст. 160, ч. 6 ст. 170, ч. 2 ст. 171, ч. 3 ст. 176, ч. 6 ст. 181, ч. 9 ст. 182, ст. 184, ст. 188, ст. 192, ст. 194, ст. 199, ст. 200, ст. 234, ст. 240, ч. 3 ст. 245, ч. 3 ст. 246, ст. 248, ст. 257, ст. 258, ст. 274, п. 2 ч. 2 ст. 283, ст. 292, ст. 294, ст. 295, ст. 297-2, в частині обов'язкового відображення: 1) короткого викладу фактичних обставин правопорушення, в якому підозрюється або обвинувачується особа; 2) правової кваліфікації кримінального правопорушення із зазначенням статті (частини статті) закону України про кримінальну відповідальність; 3) виклад обставин, що дають підстави підозрювати, обвинувачувати особу у вчиненні кримінального правопорушення, і посилання на матеріали, що підтверджують ці обставини; 4) посилання на один або кілька ризиків, зазначених у ст. 177 КПК України; 5) викладу обставин, на підставі яких слідчий, прокурор дійшов висновку про наявність одного або кількох ризиків, зазначених у його клопотанні, і посилання на матеріали, що підтверджують ці обставини; 6) обґрунтування неможливості запобігання ризику або

ризикам, зазначеним у клопотанні, шляхом застосування більш м'яких запобіжних заходів; 7) обґрунтування необхідності покладення на підозрюваного, обвинуваченого конкретних обов'язків, передбачених ч. 5 ст. 194 КПК України.

Таким чином, зазначений аналіз, свідчить про законодавчо встановлені критерії аналогії та певної totoжності до змісту, форми та функціональної сутності зазначених процесуальних документів, процес складання яких має ознаки правотворчості. Питання наявності в процесуальній діяльності посадових осіб державних органів (у тому числі слідчих) ознак незалежності, самостійності та правотворчості присвятили дослідження такі вчені як Ю. П. Аленін, В. В. Бернік, О. В. Зайцев, Т. О. Лоскутов, В. С. Петров та інші. До змісту юридичної діяльності, за визначенням В. С. Петрова, належить створення, реалізація і охорона права або правотворчість, правореалізація і правоохоронна діяльність [2]. Наукові опрацювання процесуалістами критеріїв самостійності слідчого під час його процесуальної діяльності, свідчать про стратегічно-законодавчо визначену незалежність слідчого під час здійснення ним процесуальної правотворчості у кримінальному провадженні з метою встановлення об'єктивності, повноти й всебічності в дослідженні суттєвих обставин у справі, під час виконання завдань кримінального провадження і доведеності встановлених фактів і обставин належними й допустимими доказами [3, с. 135].

Критерій законодавчо встановленої аналогії вимог до процесуальних документів, які підлягають складанню (генеруванню) спеціальним суб'єктом (визначеним: п.п. 8, 9, 15, 17 ч. 1 ст. 3 КПК України), дають можливість стверджувати про доцільність наукового дослідження та обґрунтування необхідності, не порушуючи критеріїв самостійності й незалежності в процесуальній діяльності слідчого (детектива, прокурора), створення інноваційно-алгоритмізованого процесуального стандарту, в складі комплексної системи проектів електронних процесуальних документів, з метою їх прямого і безпосереднього застосування слідчим (детективом, прокурором) під час виконання ними завдань кримінального провадження.

З метою досягнення дієвого процесуального результату, ефективної координації людських, фінансових і технологічних ресурсів в умовах, необхідних для оперативного виконання завдань кримінального процесу, оптимізації фактору часу операцій (часових витрат співробітників: слідчого, детектива, прокурора) на опрацювання масиву паперового документообігу, вважаємо за необхідне запропонувати створення комплексної системи ситуативно спланованого загального (закритого у ланці послідовностей) переліку проектів електронних процесуальних документів, які складаються в послідовну тематичну систему проектів правових і процесуальних документів.

Запропонована концепція надає змогу алгоритмізувати рішення наступних задач:

- універсалізація алгоритмів встановлення та критеріїв доведення наявності або відсутності складу злочину прописаний в програмному коді;

- узагальнення (стандартування) структури процесуальних документів, які складаються учасниками і сторонами кримінального провадження, а також ідентифікування одержуваної інформації на підставі наданих документів;

- аналіз й прогнозування наступних можливих кроків розслідування злочинів, що дозволяє їх алгоритмізувати;

- on-line зв'язок між учасниками процесу, використовуючи цифрові технології, та offline фіксація їх дій в єдиному кабінеті, що переводить паперове спілкування в цифрове з використанням цифрових ключів.

Методи, які можуть бути застосованні при обґрунтуванні інноваційної систематизації процесуального електронного документообігу: варіаційні методи і чисельний аналіз, математичний метод побудови математичної моделі формули права за методом Булевої алгебри, метод прогнозувань і метод оптимізації управлінських рішень, метод моделювання, експериментування, систематизації, коригування нових і отриманих раніше знань з метою удосконалення алгоритму дій у процесі розробки, прийняття та реалізації управлінських рішень.

Список використаних джерел

1. Кримінальний процесуальний кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17?find=1&text=%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%8F+110#w21>.

2. Правотворчість.Юридична енциклопедія: [у 6 т.] / ред. кол. Ю.С. Шемшученко (відп. ред.) [та ін.] – К.: Українська енциклопедія ім. М.П. Бажана, 2003. Т. 5. С. 51.

3. Зайцев О. Поняття та сутність процесуальної самостійності та незалежності слідчого в кримінальному процесі України. Jurnalul juridicnational: teories i practica. 2017. № 6. Ч. 1. С. 132–135.

4. Правова система України в епоху глобалізаційного поступу: монографія / О.Є. Гада, О.М. Костенко, О.А. Радзівілл [таін.]; за заг. ред. докт. юрид. наук, проф. В.К. Матвійчука. К.: ВНЗ «Національна академія управління», 2014. 492 с.

5. Лоскутов Т.О. Щодо питання про процесуальну самостійність та незалежність слідчого. Порівняльно-аналітичне право. 2018. № 4. С. 422–424.